

Strauss, PJ
Universiteit van die Vrystaat

Eenheid in die NG Kerkfamilie: Waar staan die NG Kerk¹?

ABSTRACT

Unity in the family of Dutch Reformed Churches: Where does the Dutch Reformed Church stand?

The story of the process of unity in the family of Dutch Reformed Churches is vulnerable to the ebb and flow of points or situations of consensus and difference. A lack of trust and understanding often brings this process to standstill.

The two main issues to solve are the roll and status of the Confession of Belhar in the new church and the structural model which should be used. The DRC are of the opinion that the acceptance of the former can not be used as a condition for unity, although it may be included in the confessional basis of the new church: but as not compulsory for any member of the church. Against this the General Synod of URCSA of 2008 again decided to make the acceptance of Belhar as a confession a condition for the process. They were only willing to proceed with unity talks if it was facilitated by members of the World Alliance of Reformed Churches.

It seems as if there are less problems on the proposed structure as put forward by the joint conference of the family at Achterberg in 2007. The proposal is to start with a joint general synod which replaces the existing general synods. The DRC seem prepared to go this way, although the smaller members of the family seem to object. In the mean time the DRC remain committed to the process and are willing to talk to solve any difference or problem.

GESKIEDENIS VERLOOP AF EN OP

Die verhaal van eenheid of hereniging in die NG Kerkfamilie is na bykans 50 jaar² besig om 'n sage van af- én opdraandes te word. Hoogtepunte of punte wat hoop vir die saak gee, word telkens platgevee deur misverstande, wantroue en meningsverskille. Hierdie toedrag van sake kom nie net tussen die NG Kerk – die “wit” of eertydse apartheidskerk³ – en die res van die familie voor nie, maar ook tussen die Verenigende Gereformeerde Kerk in Suidelike Afrika (VGKSA), die NG

- 1 Hierdie artikel is 'n verwerking van 'n voordrag wat die skrywer op 19 Maart 2009 tydens die 150 jarige feesviering van die Fakulteit Teologie op Stellenbosch gelewer het.
- 2 Die Federale Raad van NG Kerke as 'n federale uitdrukking van strukturele eenheid is reeds in 1964 gestig. Dit gebeur óók teen die agtergrond van 'n voorstel van die Gereformeerde Ekumeniese Sinode van 1963 dat die NG Kerkfamilie één Algemene Sinode vorm, Van der Watt 1987:23. Aspekte van die lang eenheidsproses in die NG Kerkfamilie die afgelope 50 jaar word aangeraak in talle publikasies waaronder bekendes soos: Smith, N 1980:214; vv; Geldenhuys, FE o'B 1982:126vv; Adonis, 1982:244vv; Jonker, WD 1998:53vv; Coertzen, P 1991:201vv en Nel, R en Du Toit, H 2007.
- 3 'n Onlangse opname uitgevoer deur die kantoor van die Algemene Sinode van die NG Kerk, het vasgestel dat meer as 60% van die NG Kerke of gemeentes wat lidmate betref, nie meer die etiket van “net Blankes” om die nek dra nie. In die “konserwatiewe” Sinodes Vrystaat en Wes-Transvaal is dit onderskeidelik 40 en 50%(Brief JJ Gerber aan VGKSA, 2008:08:20). Daarby vorm sommige eertydse gemeentes van die jonger kerke tans saam die NG Kerkverband. So 'n voorbeeld kom voor in die Vrystaatse Sinode, vgl NGK in die VS 2009:26.

Kerk in Afrika (NGKA) en die Reformed Church in Africa (RCA)⁴.

Die mees voor die hand liggende rede vir hierdie kerke om te verenig, lê in die feit dat hulle van dieselfde kerklike familie en daarom – hoofsaaklik – van dieselfde belydenisse en kerkregering is⁵. Tog blyk verskille oor die Belydenis van Belhar en, tot ’n mindere mate, die struktuur of regering van die nuwe kerkverband, om sake te oorheers (vgl NGK 2007:23vv; VGKSA 2008:194vv).

Dit is dus nie vreemd dat die houding van die NG Kerk oor kerkhereniging in die NG Familie ook deeglik met hierdie sake rekening hou nie.

Daarom word die houding van die NG Kerk teenoor die onderwerp aan die hand van vier hoofsaake verduidelik; sy houding oor kerkeenheid; die belydeniskwessie, die voorgestelde kerkverband⁶ en enkele ander sake. Vir die NGK-houding word op die standpunte van die Algemene Sinode gekonsentreer. Hierdie vergadering praat vir die hele NG Kerk in sake wat al die gemeentes⁷ raak, hoewel die kerkrade ook oor belydeniskwessies en die verandering van die struktuur van die kerkverband met kerkhereniging, stem (vgl NGK-KO 2007 artikel 43.1, 44; NGK 2007:340).

DIE NG KERK: HOUDING OOR KERKEENHEID

Die houding van die Algemene Sinode oor kerkeenheid waaronder “sigbare” strukturele eenheid in die NG Kerkfamilie, is sterk positief. Om dit te illustreer begin die besluite van die Algemene Sinode van Hartenbos in 2004 oor eenheid in hierdie familie so:

“Die NG Kerk is hartseer en verleë omdat ons na baie jare se gesprekke oor kerkhereniging nog nie veel gevorder het nie. Terwyl daar faktore is wat die proses werklik baie moeilik maak, weet ons dat dit nie ’n verskoning is nie.

By die Sinode het ons voor die aangesig van die Here opnuut oortuig geraak van die belangrikheid van kerkeenheid en ons wil onself met nuwe toewyding daaraan wy... ons oordeel dat versuim in hierdie verband nie net sal beteken dat ons die Here gefaal het nie, maar ook ons Suider-Afrikaanse samelewing ...” (NGK 2004:427).

Hierdie sterk en duidelike taal is opgevolg met besluite waarin die belangrikste kwessies oor eenheid in die NG Kerkfamilie aangeraak is. Besluite, soos dit genoem is, “oor die herstel van een kerkverband in die NGK-familie” wat sou dien as *voorstelle* met die “*status van aanbevelings* vir gebruik in die verdere verloop van die gesprek met hierdie familie” (NGK 2004:429). Ek gee die besluit verbatim en net so onderstreep weer omdat die VGKSA – vanuit ’n afleiding wat nie met die NG Kerk self deurgepraat is nie – dit die NG Kerk sedertdien verwyt het dat hy nie tot op die letter van die wet by hierdie besluite bly nie (VGKSA 2008:195) .

Wat die Sinode van Hartenbos betref, moes hierdie besluite as voorstelle of aanbevelings

---

4 Vgl die verhare van die NGKA, RCA, NG Kerk en VGKSA in Nel en Du Toit 2007. Die verhaal van die RCA word deur Pillay, V pp 31-35, van die NGKA deur Keta, D, Hoffman, A en Ramolahlehi, J pp 36-54, van die NG Kerk deur Strauss PJ pp 92-105 en van die VGKSA deur Kgatla, T pp 106-115 versorg. Genoemde verskille is deurgaans sigbaar.

5 Hierdie gemeenskaplikhede is elders uitgewerk (vgl Kleynhans, HJ 2009:145vv) en word nie hier herhaal nie. Die enigste verskil in belydenis is die VGKSA se aanvaarding van die Belydenis van Belhar teenoor die ander drie wat dit nie het nie, Strauss 2007b:100. Onder gereformeerde kerke word dit wyd aanvaar dat kerke van dieselfde belydenis en hoofsaake van kerkregering “weselik” een is. Daarom is die enigste “wettige” skeiding wat daar tussen hulle mag bestaan, een van afstand of geografiese skeiding, Strauss, PJ 1991:197.

6 Die voorgestelde eenheidsstruktuur by die konferensies van die afgelope jare is een kerkverband. Dit gaan dus oor die bestaande gemeentes wat so bly en in ’n nuwe verband betrek word, Strauss, PJ 2007a:781vv.

7 Hierdie gemeentes tel in 2010 ongeveer 1247, NGK 2010:30-46.

nou in verdere gesprekke met die familie en die sinodes, kerkrade en gemeentes van die NG Kerk gebruik word. 'n Konsultasieproses is met kerkrade en gemeentes vanuit elke streeksinodale/sinodale kommissie/sinodale diensraad/sinodale moderamen in die vooruitsig gestel. Die resultaat hiervan moes teen die einde van Januarie 2006 by die destydse Algemene Sinodale Kommissie wees. Die gespreksmatige aard van die proses in die NG Kerk self én met die NG Kerkfamilie – soos gesien deur die Algemene Sinode van die NG Kerk – is beklemtoon deur uitdrukkings in die besluite soos: dat “ons” bereid moet wees “om mekaar iewers in die middel te ontmoet”; dat daar ruimte gemaak moet word vir mense met huiweringe en vrae”; “dat ons kerkskeuring ten alle koste moet vermy”; dat “ons” daartoe verbind is om ons “gemeentes te raadpleeg en te toets sodat ons saam hierdie pad kan loop” en die woorde “gesamentlike gesprek én besinning op alle vlakke” (NGK 2004:427-429).

Hierdie besluite is in die NG Kerk self én in die NG Kerkfamilie gekommunikeer en, op moontlik een uitsondering na, as voorstelle en nie finale besluite nie, aanvaar. Hierdie uitsondering was die Algemene Sinode van die VGKSA van 2008.

Die Algemene Sinode van die NG Kerk het hom by Hartenbos 2004 daartoe verbind om vanuit sy voorstelle gesprek te voer, maar ook na die ander gesprekgenote (die familie en sy eie gemeentes) te luister. Op geen manier is die besluite van Hartenbos 2004, of Achterberg II 2007 (die konsultasie van die hele NG Kerkfamilie in Suider-Afrika) of die Algemene Sinode van Boksburg 2007, beskou as die finale antwoord nie. Die NG Kerk het sy gemeentes immers weer in die laaste helfte van 2007 gekonsulteer. 'n Konsultasie wat lidmate en kerkrade sou uitnoui om kommentaar op die voorstelle van Achterberg II te lewer. 'n Konsultasieproses wat as konsultasieproses ook nuwe voorstelle vanuit die gemeentes kon oplewer. Voorstelle wat die Algemene Sinode – om sy woord gestand te doen – moes oorweeg. Die kommentaar vanuit die gemeentes van die NG Kerk is in Junie 2008 deur 'n uitgebreide Moderamen oorweeg, in standpunte of stellings verwoord en persoonlik deur die Moderatuur aan die Moderatuur van die VGKSA oorgedra (vgl Submission by DRC 2009:3; NGK 2007:206). Die resultaat was die Algemene Sinode van die VGKSA van 2008 se moratorium op verdere gesprekke, tensy die Wêreldbond van Gereformeerde Kerke die gesprek bemiddel, en die eis dat die aanvaarding van die Belydenis van Belhar 'n voorwaarde vir eenheid is (VGSA 2008:194vv).

DIE BELYDENISGRONDSLAG VAN DIE VOORGESTELDE KERKVERBAND

Vir die Algemene Sinode van die NG Kerk van Hartenbos in 2004 was dit 'n uitgemaakte saak dat die vier kerke van die NG-Familie die Drie Formuliere van Eenheid as hulle belydenisskrifte aanvaar. Die twis het rondom die aanvaarding van die Belydenis van Belhar – na inhoud en as belydenis – gelê.

Teen Belhar was en is daar weerstand: in die gemeentes van die NG Kerk en beide die NGKA en RCA. Daarteenoor is daar oorheersende stemme in die VGKSA dat Belhar hulle huidige kerklike identiteit verwoord.

In dié situasie het Hartenbos 2004 voorgestel dat Belhar “as een van die belydenisskrifte in die herstelde kerkverband opgeneem word.” Dit sou egter nie beteken dat enige iemand in die nuwe verband dit “as vanselfsprekend as belydenisskrif hoef te onderskryf nie”(NGK 2004:428). Hartenbos wou beide die voor- en teenstanders van Belhar in die eenheidsproses akkommodeer. Vir hom (Hartenbos) was die eenheid reeds verwoord in die ses ander belydenisskrifte van die NG-familie: die Apostolicum, die Belydenisse van Nicea en Athanasius, die Confessio Belgica, Heidelbergse Kategismus en Dordtse Leerreëls (Adonis 1982:213).

Hartenbos het besef dat die afdwing van Belhar vet in die vuur vir die verbranding van die ideaal van 'n verenigde NG Kerkfamilie sou wees.

In die geleedere van die NG Kerk leef daar die oortuiging dat Belhar op geen stadium deur enige konferensie van al die lede van die NG Kerkfamilie, nadat Esselenpark 2006 met 'n nuwe inisiatief gekom en verklaar het dat die aanvaarding van Belhar nie vir die VGKSA 'n voorwaarde vir kerkeenheid is nie (Durand en Meiring 2007:56)⁸, as voorwaarde vir kerkhereniging gestel is nie. Beloftes dat daar na Belhar as belydenis gekyk en dit weer oorweeg word, het niks hieraan verander nie. Die Algemene Sinode van die VGKSA se besluit in 2008 dat die aanvaarding van Belhar as belydenis 'n voorwaarde vir kerkeenheid is, beteken vir baie in die NG Kerk 'n terugkeer na die weë voor Esselenpark 2006 (vgl Submission by DRC 2009:4vv).

Daarom was die interpretasie van die konsultasieproses onder die NG Gemeentes in 2007 deur die uitgebreide Moderamen van die NG Kerk nie 'n "verskuiwing van die doelpale" soos die Algemene Sinode van die VGKSA beweer nie (VGKSA 2008:195). Die interpretasie was dat die konsultasie, wat 'n kwalitatiewe en nie 'n kwantitatiewe ondersoek of stemming was nie, aangedui het dat daar groot weerstand teen Belhar in NG Gemeentes bestaan⁹. 'n Weerstand wat die aanvaarding van Belhar in die NG Kerk vir die huidige onmoontlik maak. Daarby het Hartenbos 2004 en Esselenpark 2006 uitdruklik hiervoor ruimte gelaat.

Artikel 44 van die Kerkorde van die NG Kerk maak 'n nuwe belydenis in die NG Kerk afhanklik van die goedkeuring van 'n tweederde meerderheid van tweederde van die kerkrade, al die tien sinodes en die Algemene Sinode (NGK-KO 2007:19). Omdat 'n belydenis gereformeerd beskou die "akkoord" van kerklike gemeenskap is, is dit fundamenteel vir die kerk as 'n geloofsinstelling. Juis omdat dit in die kerk om 'n eenheid in geloofsoortuigings gaan, kan en moet 'n belydenis nie afgedwing word nie. Ook nie deur 'n kerkvergadering nie.

Hartenbos het met sy voorstel oor Belhar reeds na "die middel" beweeg as een van sy eie aanbevelings om die eenheidsproses te laat slaag. Dit het 'n struktuur bedink wat die realiteit van sterk voor- en teenstanders van Belhar te midde van ander gemeenskaplike belydenisse, akkommodeer. Met hierdie besluit en die besluit van die Algemene Sinode van 1998 wat die "wesentlike" inhoud van Belhar as Bybels aanvaar (NGK 1998:516), verbind die NG Kerk hom reeds¹⁰ aan 'n Skriftuurlike eenheid, geregtigheid en versoening: die essensie van Belhar. Om die aanvaarding van Belhar egter 'n voorwaarde of die "acid test" of lakmoestoets hiervoor te maak (Submission by the DRC 2009:4vv), bring mee dat die gebruik van Belhar self sy eie oogmerk verongeluk. Nie die sake waarvoor Belhar staan nie, maar die dokument self word nou die toets. Anders gestel, nie die Bybelse norme en inhoud van die sake wat in Belhar geopper word, word die toets nie, maar Belhar as 'n gestalte of toepassing daarvan.

Ek oordeel dat die rigting waarin Hartenbos 2004 se voorgestelde oplossing lê steeds die rigting vir 'n oplossing van die dilemma rondom Belhar in hierdie kerkeenheidsproses kan wees. Werklike geloofseenheid in die sake wat in Belhar genoem word, is moontlik sonder om die Belhardokument op die spits te dryf. En, na die beste van my wete, is dit ook die roete wat uit die gesindheid van die Belharbelydenis self spreek (vgl by Botha en Naudé 2010:16).

---

8 Durand en Meiring stel dit dat die afvaardiging van die VGKSA by Esselenpark en Achterberg van mening was dat die aanvaarding van die Belydenis van Belhar nie 'n struikelblok in die pad van kerkeenheid moet wees nie, 2007:57, 61. Hulle het dus verklaar dat dit nie 'n voorwaarde vir eenheid is nie. Skrywers noem dit 'n grondige verskuiwing in die houding van die VGKSA, 2007:61.

9 In die konsultasieproses is Belhar as uitsluitende en verdelende faktor die tema wat die tweede meeste na vore gekom het of verwoord is, naamlik 77 keer. Dit figureer byna net so sterk soos gesamentlike projekte en spontane samewerking en gedeelde verantwoordelikheid tussen gemeentes (80 keer). Op Hartenbos se eenheidsvoorstelle was daar byna ewe veel instemmende stukke kommentaar as die negatiewe kommentaar oor kerkeenheid (50 teenoor 51 keer). Pieterse en Steyn sa:3.

10 Hartenbos 2004 sê met verwysing na die Algemene Sinode van 1998, by herhaling: "Ons is steeds oortuig dat die wesentlike van Belhar baie wyd aanvaar word", NGK 2004:

DIE STRUKTUUR VAN 'N HERSTELDE KERKVERBAND

’n “Nuwe” begrip wat uit die NG Kerk se Algemene Sinode van 2004 se besluite oor eenheid in die NG Kerkfamilie na vore kom, is die begrip om “saam te groei na groter eenheid”. Dit beteken dat die struktuur van die voorgestelde kerkverband nie vir alle tye in konkreet vas gegiet is nie. Soos wat eenheid in huweliks-, gesins-, span- en politieke partyverband kan groei, so ook in die kerk. Hierdie groeiende eenheid druk hom uit in wisselende of veranderende kerkverbande.

Hartenbos stel voor dat die herstelde verband in die NG Kerkfamilie die presbiteriaal-sinodale vorm van kerkverband gebruik. Dat die bestaande gemeentes in ’n verenigde kerkverband “net so behoue sal bly” en saam die gemeentes van die nuwe verband sal vorm.

Die blote feit dat Hartenbos telkens van ’n “herstelde kerkverband” praat, dui al daarop dat dit om die kerklike struktuur gaan waarin gemeentes verenig en nie om die gemeentes self nie. Dieselfde benadering is deur die VGKSA in 1994 by sy ontstaan uit die destydse NG Sendingkerk (NGSK) en NGKA gevolg. NGSK- en NGKA-gemeentes kon so bly (vgl by Kleynhans 2009:114vv).

Volgens Hartenbos moet “al die gemeentes as selfstandige gemeentes ingevoeg word in ringe, sinodes en een algemene sinode.” Dit impliseer ’n proses waarin ruimte gelaat word vir “onderhandeling, nuwe moontlikhede en ’n groei na mekaar” (NGK 2004:428). Anders gestel, die eenheidsstruktuur op ’n bepaalde stadium in kerkverband is ’n uitdrukking van die mate van geloofs- en kerklike eenheid – of eenheid in belydenis en kerkinrigting – wat daar tans tussen die gemeentes bestaan. Die struktuur van die verband word gedra deur die sake waarin daar geloofseenheid is. As hierdie eenheid dit kan dra, word die betrokke kerkverband ’n sinodale of nouer verband. So nie word dit ’n federale of lossere verband (Strauss 2007:782).

In die geskiedenis van die NG Kerk is daar in 1905 begin met ’n Federale Raad van NG Kerke waarin die Sinodes van Kaapland, die Vrystaat, Natal en Transvaal verenig het. Die besluite van hierdie Raad was adviserend en nie bindend op lidkerke nie. Tog is tipiese kerklike eenheid in die proses verseker deur ’n eenheid in belydenis en geloofs- en etiese oortuigings. Dit het meegebring dat die samestellende sinodes selde ’n besluit van die Federale Raad van NG Kerke geopponeer het. Die huidige algemene sinodale verband van die NG Kerk het eers in 1962 en uit hierdie Federale Raad gegroei of ontstaan (Van der Watt 1987:20). Groeipyne het veroorsaak dat ’n algemene sinodale verband eers na 57 jaar gevorm is. Interessant genoeg het die Algemene Sinode van 1962 nie die bestaande “provinsiale” sinodes vervang nie, maar aangevul. Dit was dus nie ’n vervangende nie, maar ’n bykomstige sinode.

So beskou was beide die Federale Raad van NG Kerke en die Algemene Sinode van 1962 verbandstrukture wat ’n passende en volhoubare vorm van eenheid tussen die betrokke NGK-gemeentes op daardie stadium uitgedruk het.

Vanuit ’n gereformeerde-kerkregtelike oogpunt is die houding van die Algemene Sinode van die VGKSA van 2008 dat ’n federale raad en ’n bykomende algemene sinode apartheidsfigure is, eenvoudig onhoudbaar. Om – soos sommige in die eenheidsdebat – hierdie houding op die Belydenis van Belhar te grond, is om ’n gereformeerde belydenis wat oor kernsake van die geloof moet handel, vir ’n tydelike of randsaak te gebruik en die belydenisaard daarvan in gedrang te bring. As Belhar in die konteks van die 1980’s in Suid-Afrika¹¹ hom onder die tema “kerkeenheid” sou rig teen die destydse Federale Raad van NG Kerke, maak dit van ’n randsaak ’n kernsaak.

Hierdie houding van Hartenbos 2004 is versoenbaar met die voorstel van Achterberg II dat die verbandstruktuur in die NG Kerkfamilie begin by ’n gemeenskaplike algemene sinode (NGK 2007:23). ’n Sinode wat die bestaande sinodes vervang, maar wat ook bykomstig kan wees – so is daar vanuit die NG Kerk geoordeel – om die NGKA en die RCA wat albei prys stel op hulle eie

kerklike identiteit, te akkommodeer. Vir die handhawing van so 'n kerklike identiteit benodig hulle – dit is begryplik – ook 'n eie gemeenskaplike sinode.

Ooreenkomstig Hartenbos se voorstelle kan die NG Kerkfamilie groei om naas hierdie sinodale eenwording mettertyd rings- en gemeentelike eenwording te kry. Achterberg I se verklaring bevat die begrippe “eenheid” en 'n wettige “verskeidenheid” (diversiteit) wat ook in die struktuur van die herstelde verband verreken moet word (vgl Verklaring Nov 2006).

Daarmee voer die NG Kerk aan dat die struktuur vir eenheid in die NG Kerkfamilie nie 'n saak is wat aan die begin vir alle tye klaargemaak word nie. Ruimte vir reformasie is ook hierin nodig. Anders gestel: vir die NG Kerk is een gemeenskaplike sinode as 'n beginpunt en 'n herstelde verband in die NG Kerk familie, die wegspringplek vir 'n groei na verdere gestaltes van eenheid.

Dwang én wantroue wat geen ruimte laat vir 'n saamgroei in gemeenskaplike oortuigings en strukture nie, kan die eenheidsproses in die NG Kerkfamilie kelder. Hulle wat glo dat die waarheid eventueel seëvier, maar ook aan mekaar ruimte vir ander insette as hulle eie gee, sal nie krampagtig en geforseerd alles van die begin af na hulle eie sin wil hê nie.

ANDER SAKE

Die NG Kerk is oortuig dat die kwessies van die belydenisgrondslag en struktuur van die nuwe verenigde kerkverband, die groot sake is. As 'n oplossing hierin gevind word, kan ander – “meer praktiese” – sake “saam” onderhandel word.

Hieronder plaas die Algemene Sinode van 2004 'n nuwe kerkorde, die naam van die nuwe kerkverband, teologiese opleiding, die organisasie van kerklike werk, finansies, eiendomme, taak ensomeer (NGK 2004:428). Die Algemene Sinode van 2007 besluit ook om sinodes aan te moedig om met die Diensgroepe vir Diens en Getuienis van die ander kerke in die familie te verenig en besluit om dit self op die algemene sinodale vlak te doen. Dieselfde Sinode neem dankbaar kennis dat die familie van NG Kerke betrokke is by 'n gesprek oor teologiese opleiding (NGK 2007:207).

Volgens Hartenbos 2004 moet hierdie sake “met wysheid, oorleg en sensitiwiteit hanteer word”. Meningsverskil oor hierdie kwessies behoort egter nie in die weg van kerkeenheid te staan nie (NGK 2004:428).

Verder verklaar Hartenbos dat kerkeenheid “indringende gesprekke en begeleiding op alle vlakke” vereis: veral met gemeentes en lidmate. Kerkskeuring “na enige kant” moet “ten alle koste” vermy word. In die proses moet alle gemeentes, predikante en lidmate saam hierdie pad aanpak. 'n Proses waarin daar vorentoe beweeg word met ruimte vir mense met huiwering en vrae. Strukturele eenheid op algemene sinodale vlak gaan 'n langsame proses wees (NGK 2004:428). Boksburg 2007 voeg hieraan toe dat hy die NGK-gemeentes in 'n konsultasieproses in die tweede helfte van 2007 wil betrek waarin hulle kommentaar en insette op die voorstelle van Achterberg II lewer. Hierdie insette en voorstelle moet dan deur die Moderamen verwerk word en saam met die besluite van Hartenbos 2004 met die ander drie kerke van die NKG-familie onderhandel word. Daarna kan finale voorstelle in 2008 aan die gemeentes voorgelê word (NGK 2007:206).

Teen hierdie tyd is dit ou nuus dat die Algemene Sinode van die VGKSA op grond van 'n voorlegging van sy Algemene Sinodale Kommissie hierdie proses effektief beëindig het. Dit het gebeur toe die VGKSA Hartenbos 2004 en die reaksie van die NGK-gemeentes in 2007 op die eenheidsvoorstelle as innerlik weersprekende én finale besluite wat vir die VGKSA nie aanvaarbaar is nie, geïnterpreteer het. Op grond daarvan het hy op sy bekende moratorium besluit (VGKSA 2008:194vv).

Die VGKSA het die gesprek beëindig voordat dit sy finale, beslissende fase kon ingaan.

SLOT

Intussen bly die NG Kerk se Algemene Sinode verbind tot gesprek met die drie ander lede van die NGK-familie en sy eie gemeentes. Maar dan geen eensydige gesprek waarin hy die buitelyne of grense by voorbaat eensydig bepaal nie. Die aard van die saampraat is immers gesprek en nie 'n blote inligting- of informasiesessie "van bo af" nie...

LITERATUURLYS

- Adonis, JC 1982. Die afgebreekte skeidsmuur weer opgebou. Amsterdam: Rudopi.
- Botha, J en Naudé, P 2010. Goeie nuus om te bely. Die Belydenis van Belhar en die pad van aanvaarding. Wellington: Bybel Media.
- Coertzen P 1991. Kerkregtelike grondlyne vir eenheid in die NG Kerkfamilie. In: Strauss, PJ (red), Byderwets en Gereformeerd. Bloemfontein: Pro Christo, 207-222.
- Durand, J en Meiring, P 2007. Belydenis van Belhar: struikelblok op pad na eenheid? In: Nel, R en Du Toit, H. Ons pelgrimstog na Eenheid. Pretoria: UP, 55-66.
- Geldenhuis, FE o'B 1982. In die stroomversnellings. Kaapstad: Tafelberg.
- Jonker, WD 1998. Selfs die kerk kan verander. Kaapstad: Tafelberg.
- Keta, D, Hoffman, A en Ramolahlehi, J 2007. The story of the NGKA and it's decisions concerning unification. In: Nel, R en Du Toit, H. Ons pelgrimstog na eenheid. Pretoria: UP.
- Kgatla, T 2007. Reuniting the Dutch Reformed Church family in Southern Africa. In: Nel, R en Du Toit, H. Ons pelgrimstog na eenheid. Pretoria: UP, 106-115.
- Kleynhans, HJ 2009. Kerkbegrip, belydenis en kerkorde in die kerkherenigingsproses van die NG Kerkfamilie in Suid-Afrika. Bloemfontein: Universiteit van die Vrystaat (ongepubliseerde DTH-verhandeling).
- Nederduitse Gereformeerde Kerk (gebruik as NGK) 1998, 2004, 2007. Handeling van die Algemene Sinode. Sl:sn.
- Nederduitse Gereformeerde Kerk (gebruik as NGK) 2007. Die Kerkorde. Wellington: Bybel Media.
- Nederduitse Gereformeerde Kerk (gebruik as NGK) 2010. Jaarboek. Sl:sn.
- Nederduitse Gereformeerde Kerk in die Vrystaat (gebruik as NGK in die VS) 2009. Agenda van die Sinode. Sl:sn.
- Nel, R en Du Toit, H 2007. Ons pelgrimstog na eenheid. Pretoria: UP.
- Pillay, V 2007. The history and story of the RCA within the context of re-unification of the DRC-family of churches. In: Nel, R en Du Toit, H. Ons pelgrimstog na eenheid, Pretoria: UP, 31-35.
- Smith, NJ 1980. Elkeen in sy eie taal. Pretoria: NG Kerkboekhandel.
- Strauss, PJ 1991. Kerkreg en ekumene: 'n verwaarloosde tema in die Ned Geref Kerk. In: Strauss, PJ (red). Byderwets en gereformeerd. Bloemfontein: Pro Christo, 187-200.
- Strauss, PJ 2007a. Eenheid in die NG Kerkfamilie: 'n kerkhistories-kerkregtelike benadering. Ned Geref Teologiese Tydskrif, 46/3 en 4, 777-786.
- Strauss, PJ 2007b. Die NG Kerkfamilie in Suider Afrika: 'n nuwe kerkverband? In: Nel, R en Du Toit, H. Ons pelgrimstog na eenheid. Pretoria: UP.
- Submission by the DRC 2009. To the plenary of the October 14-15 2009 meeting between task teams of the DRC and URCSA. Ongepubliseer.
- Uniting Reformed Church in Southern Africa 2008 (gebruik as VGKSA). Agenda General Synod. Sl:sn.
- Van der Watt, PB 1987. Die Ned Geref Kerk 1905-1975. Pretoria: NG Kerkboekhandel.

TREFWOORDE

Belydenisgrondslag
Belydenis van Belhar
Struktuur van kerkverband
Meningsverskille
Groei na eenheid

KEY WORDS

Confessional basis
Confession of Belhar
Structure of denomination
Differences of opinion
A growth to unity

KONTAKBESONDERHEDE

Prof PJ Strauss
Interne Bussie 90,
Universiteit van die Vrystaat,
Posbus 339,
BLOEMFONTEIN.
9300.

Tel. kantoor: (051) 4012671
Selno: 082 557 3414
E-pos: straussp@ufs.ac.za